

9. Sınıf Türk Edebiyatı Nazım Biçimleri ve Türleri Testi Çöz 6

1. Gel bakma kimseye hor
Halkı yorma, kendin yor
Yıkmaq için çok düşün
Yıkmaq kolay, yapmak zor

Bu dörtlük için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Didaktik bir şirdir.
- B) Yedili hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- C) Bir halk şiiri örneğidir.
- D) Semâinin ilk dörtlüğüdür.
- E) Tam uyak vardır.

Cevap :

2. Yunus Emre bazen Allah'a kendini öyle yakın hissetmiş, onun tasavvufi düşünceleri öyle doruğa çıkmış ki Allah'a senli benli bir üslupla hitap edebileceğine inanmıştır. Dini inançlarla alay ediyor izlenimi veren böyle şiirlerinin yanı sıra Allah'ın varlığını ve birliğini kabul ettiğini, ona olan sevgisini anlatan şiirler de söylemiştir.

Yukarıda verilen bilgiye göre Yunus Emre, şiirlerinde hangi nazım türlerini kullanmıştır?

- A) Koşma – Gazel
- B) İlâhi – Şathiye
- C) Devriye – İlâhi
- D) Nutuk – Kaside
- E) Şathiye – Koşma

Cevap : B

3. Aşağıdakilerden hangisi gazelin “matla” beyitidir?

- A) Sen ne câmın mestisin âyâ kimin hayranısın
Kendin aldırдын gönül n'oldun ne hâl olmuş sana
- B) Yok bu şehir içre senin vafettiğin dilber Nedim
Bir peri – suret görünmüş bir hayâl olmuş sana
- C) Hadden geçmiş nezaket yâl ü bal olmuş sana
Mey süzölmüş şişeden ruhsar-ı al olmuş sana
- D) Söyle gird olmuş Firengistan birikmiş bir yere
Sonra gelmiş gûşe-i ebrûda hal olmuş sana
- E) Mihi salmazsın bana, rahm eylemezsin, bunca kim
Sâye tek sevdâ-yı zülfün paymal eyler beni

Cevap : C

4. Aşağıdakilerden hangisi Divan edebiyatı nazım şekillerinden değildir?

- A) Gazel
- B) Şarkı
- C) Koşma
- D) Kaside
- E) Mesnevi

Cevap : C

**5. Durmayın orada kargı kucakta
Dolansın yiğitler köşe bucakta
Bir savaş edelim kelle kucakta
Şehitler aşkına çalın kılınca
Yukarıdaki dörtlüğün nazım biçimi ve nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Koşma – Koçaklama
- B) Koşma – Taşlama
- C) Semai – Güzelleme
- D) Semai – Koçaklama
- E) Varsağı – Güzelleme

Cevap : A

6. Aşağıdakilerin hangisi Halk edebiyatına ait bir terim değildir?

A) Cönk	B) Hece ölçüsü
C) Ağıt	D) Mersiye
E) Koşma	

Cevap : A

**7. Yansın yakılsın ateş—i hicrinle aftar
Derdinle kara çullara girsin Sehâbdan
Yukarıdaki beyit konusuna göre hangi kaside türünden alınmış olabilir?**

A) Naat	B) Hicviye
C) Tevhid	D) Münacaat
E) Mersiye	

Cevap : A

8. Aşağıdakilerden hangisi kasidenin bölümlerinden değildir?

A) Tegazzül	B) Fahriye
C) Nesib (Teşbih)	D) Hicviye
E) Girizgah	

Cevap : A

9. I. Semai, sekizli hece ölçüsüyle ve kendine özgü bir ezgiyle söylenen bir nazım şeklidir. (Doğru)
II. Ağır türünün Divan edebiyatındaki karşılığı mer-siyedir. (Yanlış)
III. Güzellemelerde sadece sevgilinin değil, şairin atının güzelliği de anlatılabilir. (Doğru)
IV. Tegazzül, kasidenin içinde kasideyle aynı ölçü ve uyakta gazel söylemektir. (Yanlış)
V. Gazelin en güzel beyitine yek–ahenk beyit denir. (Yanlış)

Yukarıda numaralanmış bilgilerin doğru–yanlış değerlendirmesi yanlarındaki parantezlerle belirtilmiştir.

Buna göre numaralanmış bilgilerin hangilerinin değerlendirmesi yanlış yapılmıştır?

- A) I. ve II.   B) II. ve III.   C) II. ve IV
D) III. ve IV.   E) IV. ve V.

Cevap : C

10. Esdi Nesîm–i nev–bahâr açıldı güller subh–dem
Açsun bizim de gönlümüz sâkî medet sun cân–ı Cem
Yukarıdaki beyit kasidenin hangi bölümünden alınmış olabilir?

- A) Methiye   B) Dua   C) Nesib
D) Fahriyye   E) Taç

Cevap : C

11. **Aşağıdakilerin hangisi “koşma”nın özelliklerinden değildir?**

- A) 11’li hece vezni ile söylenir.
B) 3–5 dörtlükten meydana gelir.
C) Divan edebiyatındaki şarkının karşılığıdır.
D) Tabiat, sevgi, ıstırap, ölüm, yiğitlik temalarını işler.
E) Uyak düzeni abab, cccb, dddb şeklindedir.

Cevap : C

12. Bahar gördüm yaz gördüm

Güzel gördüm naz gördüm

Her tarafı dolaştım

Senin gibi az gördüm

Yukarıdaki dizeler aşağıdaki nazım şekillerinden hangisine aittir?

A) Mani

B) Varsağı

C) Semai

D) Şarkı

E) Rubai

Cevap : A

13. Bestelenmek için yazılan dörder dizelik bentlerden oluşan nazım biçimidir. Dörtlük sayısı 3–5 arasındadır.

Nedim'in Divan edebiyatına kazandırdığı bir nazım şeklidir. Günlük hayat, aşk, sevgi gibi konular işlenir.

Bu parçada sözü edilen nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkü

B) Semai

C) Şarkı

D) Koşma

E) Rubai

Cevap : C

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisi ya da hangilerinde bilgi yanlışlığı vardır?

- Cevap : C

Yukarıda I. grupta verilen terimlerden hangisi II. grupta verilenlerden biriyle ilişkilendirilemez?

- Cevap : C